

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ПОЛІТОЛОГІЯ»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 052 Політологія
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ФАКУЛЬТЕТУ

Заступник голови вченої ради

_____ (Олександр БЕЗКРОВНИЙ)

(протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.)

Програма атестації вводиться в дію

з 1 вересня 2021 р.

В.о. декана _____ (Олександр БЕЗКРОВНИЙ)

(розпорядження № 53 від «31» серпня 2021 р.)

Полтава, 2021

ПЕРЕДМОВА

Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

1. ВНЕСЕНО кафедрою гуманітарних і соціальних дисциплін
Полтавського державного аграрного університету
Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

2. РОЗРОБНИКИ:

1. Приходько Сергій, к. політ. н., доцент.
2. Макарець Світлана, к. іст. н., доцент.
3. Ільченко Алла, к. пед. н., доцент.

СХВАЛЕНО науково-методичною радою спеціальності «Політологія»
Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної ради _____ А. ІЛЬЧЕНКО

ЗМІСТ

Вступ

1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	4
2. Вимоги до кваліфікаційної роботи	4
3. Оцінювання рівня якості підготовки	8
4. Порядок присвоєння кваліфікації	10
5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	10

Вступ

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки (далі – Програма атестації) це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти, які пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, рівня та обсягу знань, умінь, програмних результатів навчання, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія та відповідною освітньо-професійною програмою.

Програма атестації встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів вищої освіти;
- процедури та методи проєктування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти;
- процедури та форми організації кваліфікаційних випробувань;
- процедури та критерії оцінювання якості вищої освіти.

1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

1.1. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою «Політологія» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Атестація здійснюється відкрито і гласно.

1.2. Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння освітньо-професійної програми, рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей бакалавра політології.

1.3. Принципами формування і реалізації методик, призначених для кількісного та якісного оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Політологія» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

1.4. Атестація здійснюється відповідно до вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки у формі захисту кваліфікаційної роботи.

1.5. У процесі атестації визначається рівень здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі або практичні проблеми у політичній сфері, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

1.6. Атестація здобувачів вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки та цією програмою атестації й освітньо-професійної програми «Політологія» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки здійснюється Екзаменаційною комісією (далі – ЕК) з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавського державного аграрного університету.

2. Вимоги до кваліфікаційної роботи

2.1. Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за спеціальністю 052 Політологія на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

2.2. Мета кваліфікаційної роботи – розв'язання спеціалізованих завдань та практичних проблем у політичній сфері, що передбачає застосування теорій та

наукових методів проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2.3. Кваліфікаційна робота як метод оцінювання рівня якості підготовки має продемонструвати, що бакалавр володіє системою спеціальних знань, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки у предметній області діяльності, що є запорукою його наукового мислення та творчої професійної діяльності та вміє:

- розв’язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі політології, що передбачає застосування теорій та наукових методів проведення досліджень, здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- працювати з інформаційними джерелами (законодавчими і нормативними документами, науковою спеціальною літературою, у тому числі виданою іноземними мовами, матеріалами Інтернету та Інтранету, даними звітності);
- викладати матеріал логічно та аргументовано;
- використовувати новітні дидактичні технології і методи;
- опановувати сучасні наукові методи для проведення теоретичних і емпіричних досліджень;
- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і обґрунтування рекомендацій з предмета дослідження;
- генерувати та обґрунтовувати гіпотези, ідеї, пропозиції у предметній сфері наукових досліджень;
- робити висновки щодо результатів проведених досліджень.

2.4. Виклад змісту кожного питання кваліфікаційної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим і пояснювальним, науково аргументованим.

Кваліфікаційна робота повинна відповідати основним вимогам і містити:

- системний аналіз проблеми відповідно до предмета наукового дослідження;
- реальні обґрунтовані пропозиції щодо розв’язання спеціалізованих завдань та проблем у галузі політології, актуальні для впровадження у практику;
- елементи наукової новизни з предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати всі необхідні супровідні документи.

2.5. Тема кваліфікаційної роботи має відобразити проблематику галузі політології і конструюватися на основі нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у результатах навчання, що формують складові професійної компетентності бакалавра політології.

2.6. За структурою кваліфікаційна робота містить вступ, основну частину (2–4 розділи, кожний з яких може мати підрозділи), висновки, список використаних джерел, додатки.

2.7. Кваліфікаційна робота освітнього ступеня Бакалавр виконується обсягом 2,0–2,5 авторських аркушів (35–40 сторінок), кількість використаних джерел – 35–40. До обсягу кваліфікаційної роботи не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

2.8. Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

2.9. Процедурні вимоги щодо виконання, оформлення супровідних документів кваліфікаційної роботи та захисту в екзаменаційній комісії наведені у «Методичних рекомендаціях до виконання кваліфікаційної роботи». Відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим вимогам визначається шляхом проведення нормоконтролю науково-педагогічним працівником, що має відповідне навчальне навантаження.

2.10. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, а саме:

- здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-творчу діяльність.

Порядок перевірки кваліфікаційних робіт на наявність запозичень з інших джерел регламентується «Тимчасовим положенням про перевірку кваліфікаційних робіт на наявність запозичень з інших джерел».

2.11. Захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні ЕК.

2.12. Кваліфікаційна робота має бути розміщена в репозитарії Полтавського державного аграрного університету.

3. Оцінювання рівня якості підготовки

3.1. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів (об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу), критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей.

3.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є рівень досягнення результатів навчання та набута система сформованих компетентностей бакалавра освітньо-професійної програми «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, відтворена у процесі виконання і захисту кваліфікаційної роботи.

3.3. Результати оцінювання рівня якості підготовки бакалавра освітньо-професійної програми «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки повинні довести, що здобувач вищої освіти:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі навчання та практичної діяльності, включаючи основи знань сучасних досягнень науки у сфері політології;

- вміє розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері політології, що передбачає застосування теорій та наукових методів проведення досліджень, здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3.4. Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням системи оцінювання: за 100-бальною, 4-бальною, та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»).

3.5. Критерії оцінювання захисту кваліфікаційної роботи:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів;
- повнота відповіді на запитання членів ЕК.

3.6. Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням комплексної системи оцінювання: за 100-бальною, 4-бальною, та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»).

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «відмінно» (90–100 балів; А – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі: зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти виявив глибоке розуміння основних проблем досліджуваної ним теми, досконале володіння її матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на задані йому питання і подав істотні докази на захист висунутих в роботі окремих положень та висновків.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «добре» (74–89 балів; С або В – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі: зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти виявив добре розуміння проблем досліджуваної ним теми, володіння її матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на питання в роботі окремих положень та висновків.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «задовільно» (60–73 балів; Е або D – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та/або статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти вірно сформулював головні проблеми теми роботи, але правильно відповів не на всі поставлені йому питання.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «незадовільно» (1–59 балів; FX або F – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі не дотримано більшість вимог, визначених цими засобами діагностики; кваліфікаційна робота має

компілятивний характер з елементами переписування першоджерел, більша частина кваліфікаційної роботи містить поверховий опис конкретних явищ, положень, показників; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти не виявив знань основних положень, не зміг відповісти на суттєві питання з теми дослідження.

3.7. За результатами захисту кваліфікаційної роботи на закритому засіданні ЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи.

4. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного захисту кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації бакалавра політології і про видачу здобувачу вищої освіти документа встановленого зразка про присудження ступеня вищої освіти «бакалавр».

5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки сформована на основі таких нормативних документів:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556- VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145- VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648) «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої 14 освіти». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii1648.pdf>;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>;

- Національний освітній глосарій: вища освіта. URL : <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. № 354 «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими проводиться єдиний державний кваліфікаційний іспит для здобуття ступеня магістра». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/354-2018-%D0%BF>;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. № 354 «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими проводиться єдиний державний кваліфікаційний іспит для здобуття ступеня магістра»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 р. № 684 «Деякі питання атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту»;
- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <http://ru.osvita.ua/doc/files/news/749/74976/5f0bff74e4f99571666274.pdf>;
- Освітньо-професійна програма «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5687/opp-politologiya-2020.pdf>
- Кодекс академічної доброчесності Полтавської державної аграрної академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>;
- Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/etychnyy-kodeks.pdf>;
- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces15042020.pdf>;
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Полтавській державній аграрній академії. URL:

<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaprosystemuvnutrishnogozabezpechennyayakostivyshchoyiosvityvpdaa.pdf>;

– Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaplagiat.pdf>;

– Положення (нова редакція) про освітню (освітньо-професійну, освітньо-наукову) програму в Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoopp2020.pdf>;

– Положення (нова редакція) про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaproocinyuvannyarezultativnavchannyzdobuvachivvyshchoyiosvityvpdaa.pdf>;

– Положення про видачу диплома з відзнакою в Полтавській державній аграрній академії;

– Положення про порядок замовлення, видачі та обліку документів про освіту державного зразка та додатку до диплома про вищу освіту європейського зразка (DIPLOMA SUPPLEMENT) в Полтавській державній аграрній академії;

– Тимчасове положення про перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів;

– Статут Полтавського державного аграрного університету.